

Asia: VN/17651/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi metsälain muuttamisesta ja siihen liittyvistä asetusluonnoksista

Lausunto hallituksen esityksen muutosehdotuksista

Metsälain soveltamisalan rajaaminen liittyen puolustusvalmiuden turvaamiseen (2 §)

Maanomistajain liitto kannattaa soveltamisalaa esitetyillä kriteereillä.

Eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuu ja siihen liittyvät uudistamisvelvoite (2 a §, 5 § ja 8 §)

Maanomistajain liitto kannattaa eri-ikäisrakenteisen metsien hakkuiden ja uudistamisvelvoitteiden kirjaamista lakiin, jotta kohteet, joille merkitään näitä toimia, ovat tarkoituksenmukaisia. Esitys voi edistää vastuullisempaa ja aktiivisempaa metsänhoitoa, jossa metsän uudistamisesta ollaan jatkuvasti tietoisia. Metsänomistajilla on tärkeää säilyttää mahdollisuus kokeilla metsissään eri menetelmiä ja asetuksen kriteerien tulee mahdollistaa eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatus ilman maanomistajan riskiä uudistamisvelvoitteesta.

Maanomistajain liitto nostaa esiin tässä yhteydessä monimuotoisuutta tukevat alueet, kuten OECM-alueet, joissa metsänkäsittelyn tulisi olla mahdollista kevennetyin menettelyin. Esityksen vaikutusarvioinnissa ei riittävästi tarkastella tällaisia erityiskohteita ja esityksellä voi olla epäsuoria vaikutuksia näiden käsittelytapojen käytettävyyteen erityisesti lisääntyneiden velvoitteiden ja valvonnan kautta. Liitto painottaa, että sääntelyä sovellettaessa on varmistettava, ettei kevennetyn käsittelyn mahdollisuuksia kavenneta tahattomasti.

Metsän uudistamisilmoitus (14 a § ja 23 a §)

Maanomistajain liitto tarkastelee metsän uudistamisilmoitusta tarpeellisuuden kannalta. Maanomistajain liitto katsoo, ettei esityksessä mainittu uudistamisviive ole niin merkittävä ongelma, että siihen tulisi puuttua lailla. Metsän uudistamisilmoitus lisää hallinnollista taakkaa metsänomistajalle ja samalla lisää ulkoisten palveluntarjoajien tarvetta.

Maanomistajat kykenevät todennäköisesti toimimaan ilmoitusvelvollisuuden kanssa, mutta liitto katsoo, ettei tälle pykälälle ole suoraa tarveperusteisuutta. Maanomistajan kannalta ei ole taloudellisesti kannattavaa viivytellä uudistamisen kanssa, joten viivästy mistilanteissa metsänomistaja kantaa suurimman taloudellisen vastuun joka tapauksessa.

Metsänkäyttöilmoitus (14 §)

Maanomistajain liiton mielestä nykyinen metsänkäyttöilmoitus on toimiva käytäntö. Metsänkäyttöilmoitus on julkinen asiakirja, joten henkilötietojen käyttäminen ilmoituksen yhteydessä voi luoja tietosuojaan liittyviä ongelmia. Tietosuojan mukaantulo on huomioitava järjestelmissä ja tämä voi osaltaan hidastaa tavoiteltua automatisointia.

Muutoksenhaku ja automaattinen päätöksenteko (23 §, 23 b §ja 14 §:n 4 mom.)

-

Metsärikos ja metsärikkomus (18 §)

-

Esityksen vaikutukset

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Metsäomaisuuden sääntelyssä on keskeistä tunnistaa metsänomistajan oikeus käyttää omaisuuttaan omien tavoitteidensa mukaisesti. Esityksen muutokset kohdistuvat erityisesti valvontaan ja ilmoitusvelvoitteisiin, minkä vuoksi aktiivisille metsänomistajille vaikutukset näyttäytyvät ennen kaikkea lisääntyvänä hallinnollisena työnä. Sen sijaan metsänomistajille, joiden tavoitteet liittyvät esimerkiksi maisemaan tai monikäyttöön, velvoitteet voivat joissain tilanteissa vaikeuttaa toimenpiteiden toteuttamista.

Esitys voi jossain määrin kaventaa metsänomistajan mahdollisuuksia ajoittaa hakkuita taloudellisten tarpeiden mukaisesti, jos sääntely ohjaa puuston määrää ja uudistamista aiempaa tarkemmin. Tämä heikentää omaisuuden käytön joustavuutta, joka on ollut suomalaisen metsänomistusjärjestelmän keskeinen vahvuus.

Muut huomiot

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Esityksen kokonaisuus heijastaa osaltaan laajempaa kehityssuuntaa, jossa metsätalouden ohjausta tarkennetaan yhä yksityiskohtaisemmalla sääntelyllä ja valvonnalla. Lainsäädäntövalmistelussa tulisi vakavasti harkita, missä määrin tavoitteet olisi mahdollista saavuttaa kevyemmillä ohjauskeinoilla ilman, että sääntely laajenee asteittain kattamaan yhä uusia osa-alueita metsänomistajien toiminnassa.

Pykäläkohtainen lausunto

8 a § Metsän uudistumisen edellytykset eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuun yhteydessä

Maanomistajain liitto pitää eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuiden rajoja perusteltuina, eikä kriteereitä voida pitää lähtökohtaisesti liian tiukkoina. Liitto korostaa kuitenkin, että säännöksen soveltamisen tulee pysyä käytännön tasolla joustavana, eikä kynnys saa muodostua sellaiseksi, että muuten toimivia jatkuvan kasvatuksen kohteita jätetään käsittelemättä varmuuden vuoksi.

Liite, Metsikön kasvatuskelpoisen puuston määrä kasvatushakkuun jälkeen

Maanomistajain Liitto kannattaa asetuksen lähtökohtaa metsän laadukkaasta uudistumisesta ja kasvatushakkuista. Liitto katsoo kuitenkin, että esitetyt vähimmäisrajat ovat paikoin korkeita siihen nähden, että lainsäädännön tulisi toimia metsänhoidon ”perälautana”. Tasaikäisrakenteisessa metsänkasvatuksessa Etelä- ja Keski-Suomessa tuoreilla kasvupaikoilla esitetty pohjapinta-alavaade (14 m²/ha) on verrattain lähellä metsänhoidon suositusten mukaisia tasoja. Tämä kaventaa lain ja suositusten välistä eroa ja voi johtaa tilanteisiin, joissa tavanomainen metsänhoito sijoittuu lähelle lakisääteistä alarajaa.

Liitto korostaa, että lakisääteisten vähimmäisrajojen tulee olla selvästi metsänhoidon suositusten alapuolella. Lainsäädännön tehtävänä on määrittää vähimmäistaso, kun taas suositukset ja sertifiointijärjestelmät ohjaavat kohti hyvää ja tavoitteellista metsänhoitoa. Näiden tasojen välinen riittävä ero on keskeinen, jotta erilaiset metsänhoidon tavoitteet ja painotukset voivat toteutua käytännössä.

Nykytilanteessa havaitut ongelmat ovat liittyneet pääosin rajattuun joukkoon kohteita, joissa puuston määrä on alittanut suositukset mutta pysynyt selvästi lain vähimmäistasojen yläpuolella. Tällaiset tilanteet ovat luonteeltaan toimijoiden ja metsänomistajien välisiä ratkaisuja, eikä niitä ole tarpeen ohjata lainsäädännöllä. Tilanteissa, joissa harvennuksia päädytään tekemään suositusten rajoilla, on usein kyse logistiikassa saavutettavista hyödyistä, jotta voidaan käsitellä vaikeasti saavutettavia kohteita samassa yhteydessä. Sääntelyn kiristäminen tältä osin kaventaa tarpeettomasti metsänomistajien harkintavaltaa.

Nuorissa metsissä runkolukuun perustuva tarkastelu on perusteltu, mutta se lisää sääntelyn herkkyyttä metsikön sisäiselle vaihtelulle. Erityisesti ryhmittäisissä ja pinta-alaltaan suurissa kuvioissa keskiarvoihin perustuva tarkastelu voi johtaa raja-arvojen alittumiseen, vaikka metsänhoito kokonaisuutena on asianmukaista. Liitto pitää tärkeänä, että asetuksen soveltamisessa tunnistetaan metsikön sisäinen vaihtelu ja sallitaan riittävä jousto ilman seuraamuksia.

Lisäksi luonnonhäiriöt, kuten myrsky- ja lumituhot, tulee huomioida sääntelyssä siten, ettei puuston määrän tilapäinen aleneminen johda automaattisesti uudistamisvelvoitteeseen, vaan arviointi perustuu kokonaisarvioon.

Esityksen vaikutukset

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Asetus lisää sääntelyn ohjaavuutta erityisesti jäävän puuston määrässä. Vähimmäisrajat ja keskiarvoihin perustuva tarkastelu lisäävät riskiä, että metsikön käsittely suunnitellaan lakirajan ehdoilla. Tämä korostuu epätasaisissa ja suurissa kuvioissa, joissa keskiarvo ei kuvaa metsikön rakennetta tarkasti.

Asetus voi lisätä varovaisuutta hakkuiden toteutuksessa ja lisätä tarvetta varmistaa rajojen täyttyminen. Vaikutus kohdistuu erityisesti tilanteisiin, joissa metsikön rakenne poikkeaa keskimääräisestä tai perustuu aiempien suositusten mukaiseen hoitoon.

Ilmastovaikutusten osalta asetuksen tavoitteena on lisätä puuston määrää ja hiilensidontaa. Vaikutukset jäävät kuitenkin todennäköisesti kokonaisuutena varsin pieniksi, koska metsiä pyritään jo lähtökohtaisesti hoitamaan kasvua optimoivalla tavalla ja alle suositusten hoidetaan mukaan vain neljäsosalla kohteista, kuten esityksessä mainitaan.

Muut huomiot

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Lausunto maa- ja metsätalousministeriön asetusalunoksesta

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

tulee olla selvästi metsänhoidon suositusten alapuolella. Lainsäädännön tehtävänä on määrittää vähimmäistaso, kun taas suositukset ja sertifiointijärjestelmät ohjaavat kohti hyvää ja tavoitteellista metsänhoitoa. Näiden tasojen välinen riittävä ero on keskeinen, jotta erilaiset metsänhoidon tavoitteet ja painotukset voivat toteutua käytännössä.

Nykytilanteessa havaitut ongelmat ovat liittyneet pääosin rajattuun joukkoon kohteita, joissa puuston määrä on alittanut suositukset mutta pysynyt selvästi lain vähimmäistasojen yläpuolella. Tällaiset tilanteet ovat luonteeltaan toimijoiden ja metsänomistajien välisiä ratkaisuja, eikä niitä ole tarpeen ohjata lainsäädännöllä. Tilanteissa, joissa harvennuksia päädytään tekemään suositusten rajoilla, on usein kyse logistiikassa saavutettavista hyödyistä, jotta voidaan käsitellä vaikeasti saavutettavia kohteita samassa yhteydessä. Sääntelyn kiristäminen tältä osin kaventaa tarpeettomasti metsänomistajien harkintavaltaa.

Nuorissa metsissä runkolukuun perustuva tarkastelu on perusteltu, mutta se lisää sääntelyn herkkyyttä metsikön sisäiselle vaihtelulle. Erityisesti ryhmittäisissä ja pinta-alaltaan suurissa kuvioissa keskiarvoihin perustuva tarkastelu voi johtaa raja-arvojen alittumiseen, vaikka metsänhoito kokonaisuutena on asianmukaista. Liitto pitää tärkeänä, että asetuksen soveltamisessa tunnistetaan metsikön sisäinen vaihtelu ja sallitaan riittävä jousto ilman seuraamuksia.

Lisäksi luonnonhäiriöt, kuten myrsky- ja lumituhot, tulee huomioida sääntelyssä siten, ettei puuston määrän tilapäinen aleneminen johda automaattisesti uudistamisvelvoitteeseen, vaan arviointi perustuu kokonaisarvioon.

Mäkelä Arttu
Maanomistajain Liitto - Jordägarnas Förbund ry